

SELETUSKIRI

Lääne-Harju Vallavolikogu määrusele: **Lohusalu maastikukaitseala moodustamine ja kaitseeskiri**

Looduskaitseseaduse (LKS) § 2 lg 1 kohaselt kaitstakse loodust selle säilitamise seisukohalt oluliste alade kasutamise piiramisega, kaitse alla võetud loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku isenditega ning kivististega sooritavate toimingute reguleerimisega.

Sama seaduse § 4 lg 7 kohaselt võib kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavaks loodusobjektiks olla maastik, väärtuslik põllumaa, väärtuslik looduskooslus, maastiku üksikelement, park, haljasala või haljastuse üksikelement, mis ei ole kaitse alla võetud kaitstava looduse üksikobjektina ega paikne kaitsealal.

LKS § 8 lõike 1 kohaselt on igal ajal õigus esitada kaitse alla võtmise algatajale ettepanek loodusobjekti kaitse alla võtmiseks.

Lohusalu Poolsaare Loodusselts (registrikood 80551530) esitas Lääne-Harju Vallavalitsusele Lohusalu luitemetsade kohaliku kaitse alla võtmise ettepaneku, millele oli lisatud PhD Anneli Palo ekspertarvamus „Lohusalu luitemetsade loodusväärtuslikkus“ ning Liis Marmorini ja Tiiu Kuppari ekspertarvamus „Lohusalu võimaliku kaitseala ning valitud lähedaste alade samblike ning sammalde kaitseväärtused“. Lohusalu luitemetsad paiknevad Lääne-Harju vallas Lohusalu külas.

Keila valla üldplaneeringu kohaselt (kehtestatud Keila Vallavolikogu 13.10.2005 otsusega nr 259/1005) on tegemist kaitstava metsaga, kuid täpsemalt ei ole üldplaneeringuga määratletud ala kaitsevajadust ega piiranguid.

Kaitse alla võtmise eesmärkide vastavus kaitse alla võtmise eeldustele

LKS § 7 järgi on kaitseala kaitse alla võtmise eeldused ohustatus, haruldus, tüüpilisus, teaduslik, ajaloolis-kultuuriline või esteetiline väärtus või rahvusvahelisest lepingust tulenev kohustus ning linnu- ja loodusdirektiivi rakendamine. LKS § 4 lõike 7 kohaselt võib kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavaks loodusobjektiks olla maastik, väärtuslik põllumaa, väärtuslik looduskooslus, maastiku üksikelement, park, haljasala või haljastuse üksikelement, mis ei ole kaitse alla võetud kaitstava looduse üksikobjektina ega paikne kaitsealal. Lohusalu maastikukaitseala moodustamise eeldus on ajaloolis-kultuuriline, ohustatus, haruldus ja esteetiline väärtus.

Ajaloolis-kultuurilised väärtused. Lohusalus kasvavat luitemetsa võib käsitleda nii looduskuu ka kultuuripärandina. Rannikualade männikuid asuti lageraiete eest kaitsma juba sajandeid tagasi ja selle põhjuseks oli nii tuiskliiva kinnistamine külade ja põldude kaitseks, militaarstrateegilised eesmärgid, kuid metsad olid ka maamärgiks merel liikujatele. 19. sajandil hakkasid aga suuremate linnade läheduses paiknevad liivaranna piirkonnad kujunema suvitus- ja puhkealadeks.

Lohusalu poolsaare eripäraks on olnud iseloomulik maastik, luitemetsad ning loodusega kokku sulanduv asustusstruktuur ning see on inspireerinud Eesti silmapaistvaid vaimu- ja kultuuriinimesi. Lohusalu poolsaar on olnud nii Heino Elleri, Gustav Ernesaksa, Günther Reindorffi, Lepo Sumera, Arne Oiti, Tõnu Kaljuste, Lili Prometi, Uno Loobi, Ralf Parve, Jaan Räätsi kui ka Arvo Pärdi loomingu sünnikohaks.

Ohustatus ja haruldus. Looduskaitsealustest liikidest leidub alal metsakäpeline roomav öövilge (*Goodyera repens*, LK III), pisi-tinasamblik (*Stereocaulon condensatum*, LK III), harilik valvik (*Leucobryum glaucum*, LK III), arusisalik (*Zootoca vivipara*, LK III), musträhn (*Dryocopus martius*, LK III).

Luitemetsad üle-euroopalises kontekstis kõrge looduskaitse väärtusega. Vaadeldavast alast moodustavad üle poole pikaajalises perspektiivis ehk õige majandamise korral väga kõrge või kõrge väärtusega loodusmetsad (metsa vääriselupaigad). Alal on registreeritud kaks vääriselupaika – üks neist Ringmängu kinnistul (VEP205858) ning teine Lohusalu tee 108 kinnistul (VEP205858), mille väärtus seisneb ülivanades ehk üle 250 aastastes mändides. Lisaks leidub alal männitaelikut (*Phellinus pini*), mis on loodusmetsade üks tunnusliikidest.

Viimastel aastakümnetel on Lohusalu poolsaarel üha suurenenud ehitussurve, mis on kaasa toonud metsaalade killustumise. Piirkonna rohealade kasutus on eriti intensiivne suveperioodil. Seega on Lohusalu luitemetsad haruldane ja oluline maastikuelement, mis ilmestab piirkonna maastikulist mitmekesisust. Loodus- ja kultuuriväärtuste säilitamiseks on aga vaja konkreetsemate suuniste andmine ja ala kasutuse reguleerimine läbi kohaliku kaitse alla võtmise ja kaitse-eeskirja kehtestamise.

Esteetiline väärtus. Lohusalu poolsaare rannikumetsad, sh Laulasmaa maastikukaitseala, on ajalooliselt moodustanud ühtse metsamassiivi, mistõttu on oluline ühe viimase tervikliku ala maastikulise sidususe ja loodusväärtuste säilitamine eesmärgiga tagada kohalikele inimestele virgestusvõimalused. Alal levivad männimetsad on inimestele atraktiivsed ja suure esteetilise väärtusega, mistõttu kasutavad metsa aktiivselt nii tervisesportlased, loodushuvilised kui ka korilased.

Loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekus

Vastavalt looduskaitseaduse § 8 lõikele 3 korraldab kaitse alla võtmise algataja ettepanekus nimetatud loodusobjekti kaitse alla võtmise põhjendatuse ja otstarbekuse ning kavandatavate piirangute otstarbekuse ekspertiisi, kaasates selleks vastava ala eriteadmistega isiku. Lohusaare Poolsaare Loodusseltsi poolt esitatud kohaliku kaitse alla võtmise ettepaneku ekspertiisi koostas OÜ Elusloodus (registrikood 12142107) juhatuse liige ja zooloog Uudo Timm (edaspidi *ekspert*).

Ekspert nõustub Anneli Palo eksperthinnangus välja toodud järeldustega, et Lohusalu luitemetsade näol on tegemist piirkondliku tähtsusega alaga, mis rõhutab siinse looduse eripära ja kultuuritraditsioone ehk ümbritsev loodusmaastik pakub lisaks lõõgastavale looduselamusele võimaluse tutvuda paikadega, mis on inspireerinud paljusid Eesti vaimu- ja kultuuriinimesi.

Lisaks loodus- ja kultuuriväärtuste hoiule on Lohusalu luitemetsad kohaliku kogukonna jaoks olulised ka nii rekreatiivsete- kui ka loodushariduslike väärtuste pakkumise tõttu. Eelnevalt lähtuvalt on ekspert seisukohal, et Lohusalu luitemetsade territooriumil on otstarbekas moodustada kohaliku tähtsusega kaitseala.

Kaitseala nimetus ja kaitsekord

Tulenevalt looduskaitseadusest saab kõne all olevat ala nimetada vaid maastikukaitsealaks. Kõrgelt ohustatud liikide ja looduslike elupaikade kaitseks tuleks rakendada looduskaitseala kaitsestaatus, mis kuulub aga riikliku menetlusprotsessi pädevusse. Ekspert on seisukohal, et nimetus „Lohusalu maastikukaitseala“ on igati hea valik sinisele kaitstavale looduspiirkonnale.

Kaitstava loodusobjekti välispiir ja vööndi piir

Kaitseala piiritlemisel on lähtutud põhimõttest, et see hõlmab olulisemaid kaitset vajavaid loodusväärtusi ning ala piirid peavad olema selgelt tuvastatavad ja üheselt mõistetavad, mistõttu on võimalusel kasutatud katastripiire.

Kaitseala koosseisu arvatakse järgmised munitsipaalmaa kinnisasjad: Ringmängu (29501:007:1666), Laheda (29501:007:1667), Linnuse (29501:007:1664), Vana-Sadama tee L2 (29501:001:0508) ja osaliselt munitsipaalmaa kinnisasjad: Lohusalu tee 108 (29501:001:0774), Vana-Sadama tee L1 (29501:001:0509), Vainu tee (29501:001:0453).

Labida (29501:007:1656) kinnistu on kaitsealast välja jäetud, sest seal paikneb mänguväljak ning selle kasutuse iseloomust tulenevalt on inimõju suur. Kinnistu kaitsealast välja jätmise võimaldab ka kohalikul kogukonnal ala intensiivsemalt kasutada.

Kaitstava ala suuruseks on kavandatud 31,77 ha ning kaitseala jääb täies ulatuses munitsipaalomandis olevale maatulundusmaale

LKS § 44 lg 1 kohaselt võib omavalitsuse poolt moodustatud kaitsealal kehtestada LKS §-s 31 ehk piiranguvööndis sätestatud kaitsekorda, mida võib kaitse-eeskirjaga leevendada. Seetõttu koosneb kaitseala ühest piiranguvööndist (Lohusalu maastikukaitseala piiranguvöönd), mille piir kattub kaitseala välispiiriga. Kaitseala välispiir on märgitud määruse eelnõu lisas olevale kaardile.

Kaitseala valitsejaks on Lääne-Harju Vallavalitsus.

Kaitsekord

Kaitsekorra väljatöötamisel on arvestatud kaitsealal esinevaid loodusväärtusi ning OÜ Elusloodus juhatuse liikme Uudo Timm poole koostatud ekspertarvamust. Üldiselt on kaitse-eeskirjas sätestatud kaitsekord piiranguvööndi tingimusi järgiv, väljakujunenud tavadid ning inimeste igapäevaseid harjumusi see otseselt ei mõjuta.

Kaitse-eeskirjaga ei reguleerita jahipidamist ja jahilukite lisasöötmist, sest kaitseala asub tiheasustusosalal, mis ei kuulu jahimaa hulka (jahiseaduse § 3 lg 2). Lisaks ei reguleerita

kalapüüki ja ujuvvahendiga sõitmist, sest kaitseala siseselt puuduvad veekogud, piirnev Lahepere laht ei ulatu samuti kaitsealale.

Lubatud tegevus

Kaitsealal on lubatud majandustegevus, arvestades määruses sätestatud erisusi. Inimestel on lubatud kaitsealal viibida ning korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi. Kehtestatud ei ole liikumispiirangut, sest alal ei esine kaitsealuseid liigid, mis nende kasvukohas, elupaigas või koondumispaigas viibimine võiks kahjustada.

Kaitsealal on telkida, lõket teha ja grillida lubatud vaid kohtades, mis kaitseala valitseja nõusolekul on selleks ette valmistatud või tähistatud. Kontrollimatu lõkke tegemine või grillimine võivad ohustada ala kaitseväärtusi. Eksperti hinnangul ei ole ka telkimine alal soovitatav, kuna toob endaga kaasa vajaduse täiendavate parkimiskohtade, prügimajanduse korralduse ja välikäimlate paigaldamise järele. Telkimisala loomisega on suur tõenäosus, et looduslik maastik saab rikutud ja loodusele tekib liiga suur surve. Ekspert leiab, et telkimisala võiks asuda kaitseala piiridest väljaspool. Hetkel puuduvad alal ettevalmistatud lõkke- ja grillimiskohad ning telkimisalad, mistõttu on tegevus keelatud. Kui tulevikus peaks tekkima surve antud tegevusi kaitsealal läbi viia, siis on kõige ohutum lahendus ettevalmistatud kohad.

Lubatud on jalgrattaga sõita teedel ja radadel. Mootorsõiduki ja maastikusõidukiga sõitmine on lubatud vaid teedel ja vastavalt kehtivale liikluskorraldusele. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ning maastikusõidukiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala valitsemisega seotud töödel, liinirajatiste hooldamiseks vajalikel töödel ja maatulundusmaal metsamajandustöödel.

Piiratud on üle 50 inimesega rahvaürituste korraldamine selleks ette valmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas. Antud piirang on vajalik, et vähendada maastiku kahjustamist ja kaitsta kaitsealuste liikide kasvukohti. Üle 50 osalejaga üritustel on kaitseala valitsejal võimalik seada maastikku või liike säästvaid tingimusi või piiranguid. Kuni 50 osalejaga ürituste, sh õuesõppe või välitreeningute, korral ei nõuta kaitseala valitseja nõusolekut, sest see on ebamõistlik ja suurendaks halduskoormust.

Ehitustegevus on alal üldjuhul keelatud, kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud püstitada ehitisi kaitseala tarbeks (sealhulgas ajutisi ehitisi) – näiteks tähiseid ja infotahvleid. Lisaks on lubatud virgestusotstarbeliste (näiteks kergliiklustee) ehitiste ja Lohusalu küla osalise teemaplaneeringuga (kehtestatud Lääne-Harju Vallavolikogu 30.08.2022 otsusega nr 63) kavandatavate ehitiste (lautrikoht, paadikuur, parkla), ehitamine. Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud ka püstitada uusi tehnovõrgurajatisi ning hooldada ja remontida olemasolevaid rajatisi. Eelnev on vajalik, et tagada elanikele võimalus tegeleda harrastuskalapüüügiga ja käia merel ehk hoida piirkonnale iseloomulikku kaluriküla identiteeti. Lisaks tagatakse Lohusalu küla elanikele võimalus tarbida ja liituda uute vajalike teenustega, näiteks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga.

Ehitamine peab toimuma silmas pidades kaitseala kaitse-eesmärke ja -väärtusi. Näiteks tuleb vastavalt ekspertarvamusele olemasolevate teede ja parkimisalade parandamisel eelistada looduslikke materjale (kruus, killustik). Ka teiste ehitiste puhul tuleb eelistada võimalikult loodustsäästvaid ehitamise viise.

Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud ka veetaseme muutmine ja kaldajoone muutmine, sest eelnev võib väikeses mahus olla vajalik Lohusalu küla osalise teemaplaneeringuga (kehtestatud Lääne-Harju Vallavolikogu 30.08.2022 otsusega nr 63) kavandatud lautrikoha rajamiseks.

Keelatud tegevus

Kaitsealal on keelatud maaparandussüsteemide rajamine, sest see avaldab kooslustele negatiivset mõju. Samuti on keelatud maavara kaevandamine, sest see hävitaks kaitstavad väärtused. Lisaks on keelatud puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine, sest see vähendab looduslikku mitmekesisust ja rikuks maastikuilmet.

Kuna metsa soovitakse majandada püsimeetsana, siis on kaitsealale sobilikud raievõtted valikraie ja hooldusraie, millest viimaste hulka kuuluvad vastavalt metsaseadusele valgustusraie, harvendusraie ning sanitaarraie. Eelneva tulemusena säilivad kasvukohale omaseid puuliigid, nende vanuselise mitmekesisus, vahelduvad keskkonnatingimused (varjulised ja päikeselisemad piirkonnad) ning säilikpuud. Seatud eesmärke silmas pidades on kaitsealal uuendusraie keelatud, sest uuendusraie ei võimalda metsa püsimeetsana säilitada.

Biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine on kaitseala looduslikel kooslustel keelatud, kuna nende kasutamine kahjustab looduslikku tasakaalu, vähendab koosluste ja liigilist mitmekesisust. Samuti soodustavad need osade liikide domineerimist.

Samuti on keelatud puidu kokku- ja väljavedu ning roo varumine külmumata pinnaselt, eelnev tagab maastikuilme ning koosluse loodusliku tasakaalu, liikide ja vanuse mitmekesisuse säilimise.

Tegevused, mis on kaitseala valitseja nõusolekuta keelatud, on määratud LKS § 14 lõikes 1. Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid, kehtestada detail- ja üldplaneeringut ning anda projekteerimistingimusi.

Tegevuse kooskõlastamine

Kui tegevus vajab kaitse-eeskirja kohaselt kaitseala valitseja nõusolekut ja võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamist või kaitseala seisundit, ei kooskõlasta kaitseala valitseja seda tegevust. Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud seatud tingimustega, ei teki isikul õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

Tegevuste kooskõlastamisel seab kaitseala tingimusi, mille abil on võimalik vältida kaitsealal majandustegevuse kahjustavat mõju.

Määruse mõjud

Kohaliku tähtsusega kaitseala moodustamine mõjub positiivselt kohaliku kogukonna kindlustundele, sest luitemetsa loodusväärtused säilivad ka edaspidi ning ala jääb avalikku kasutusse. Lisaks annab see laiemale avalikkusele signaali ala väärtustest ning otsustajatele paremad võimalused ja selge raamistiku ala kaitse korraldamiseks.

Kaudselt võib kaitseala olemasolu tõsta kinnisvara väärtust piirkonnas.

Loodusobjekti kaitse alla võtmisega ja kaitse korraldamisega seotud kulutused

LKS § 8 lg 2 p 5 kohaselt peab loodusobjekti kaitse alla võtmise ettepanek sisaldama loodusobjekti kaitse alla võtmisega ja kaitse korraldamisega seotud kulutuste hinnangut.

Kaitse alla võtmisega kaasnevad ühelt poolt nii menetluskulud ja teiselt poolt kaitse korraldamisega seotud kulud (loodusobjekti hooldustööde ja kaitse alla võetava loodusobjekti tähistamise kulud).

Lohusalu luitemetsade kaitse alla võtmisel on peamiseks kuluks kaitseala tähistamine. LKS § 23 lg 1 kohaselt tähistatakse kaitseala, hoiuala, kaitstav loodusobjekt ja kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstav loodusobjekt nii, et kaitstava loodusobjekti asukohast looduses oleks võimalik mõistlikul viisil aru saada. Lisaks tuleb arvestada täiendavate keelumärkide ja teetõkete paigaldamisega, mis on vajalikud liikluse suunamiseks.

Eksperti hinnangul on kaitseala märgistamiseks vajalik paigaldada u 10 tähist (kaitseala piirile ja olulisemate liikumisteede äärde). Tähise keskmine hind on 50 eurot ehk kokku kulub tähistamisele u 500 eurot. Keelumärkide keskmiseks hinnaks on 50-100 eurot.

A. Palo on oma arvamuses välja toonud, et loodusobjekti hooldustööde kulud jäävad varasemaga võrreldes samale tasemele. Kuna eesmärgiks on ala puutumatuna säilitamine, sealhulgas jäetakse lamapuiduks nii tormimurd kui ka surnud puud, siis ei ole ala loodusliku ilme säilitamiseks vaja teha lisakulutusi. Vajadusel tuleb kõrvaldada vaid teede ja radade ääres paiknevaid ohtlikud (murdunud, kuivanud) puud. Lisaks võib vastavalt soovile ning eelkõige esteetilise ilme saavutamiseks hetkel looduskaitsealist väärtust mitte omavatel metsaosadel raiuda välja põõsastikku ja tihedat järelkasvu.

Ekspert täpsustab, et hooldamist (kuivanud puude eemaldamist) vajab üleskasvanud kuusehekk Lohusalu tee 108 maaüksusel ning tihedad noorendikud, kus on otstarbekas kasvama jätta vaid tugevamad ja elujõulisemad puud. Paiguti (teeradade ääres) vajab piiramist ka kurdlehine kibuvits. Kõiki hooldustöid on soovitatav teostada käsitsi, mitte suurte masinatega, mis võivad kahjustada õrna pinnast.

Eksperti hinnangul võib täpsemate kaitsekorralduslike tööde planeerimiseks koostada kaitsekorralduskava, kuid ka need tegevused peavad lähtuma kaitse-eeskirjast. Vastavalt LKS § 25 lõikele 1 ei ole kaitsekorralduskava koostamine kohustuslik.

Kaitse alla võtmise kogukulud (tähistamine, keelumärgid, teetõkked) on hinnanguliselt 1000 eurot ja need kaetakse Lääne-Harju valla eelarvest.

Menetlus

Lohusalu luitemetsade kohaliku kaitse alla võtmise menetluse algatati Lääne-Harju Vallavolikogu 31.08.2021 otsusega nr 71. Otsusega määrati loodusobjekti kaitse alla võtmise menetluse läbiviijaks Lääne-Harju Vallavalitsuse.

LKS § 9 lg 3 kohaselt avaldas kaitse alla võtmise menetluse läbiviija (Lääne-Harju Vallavalitsus) teate loodusobjekti kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmise algatamise kohta kohalikus ajalehes. Eelkirjeldatud teada avaldati 2021. a septembris ilmunud valla lehes (nr 8 (41)). Lisaks teavitas vallavalitsus menetluse algatamisest oma kodulehel ja huvitatud isikuid ning kaitseala piirinaabreid 15.09.2021 kirjaga nr 5-1/2374.

Loodusobjekti kaitse alla võtmise ettepanekuga ja teiste menetlusdokumentidega oli võimalik tutvuda 20. septembrist 3. oktoobrini 2021. aastal Lääne-Harju Vallavalitsuses (Rae tn 38, Paldiski linn) kohapeal või Lääne-Harju valla kodulehel www.laaneharju.ee. Avalik arutelu toimus 27. oktoobril kell 17.00 Lääne-Harju Vallavalitsuses. Tabelis 1 on välja toodud esmakordse avalikustamise käigus laekunud seisukohad ning nendega arvestamine.

Pärast Lohusalu luitemetsade kohalike kaitse alla võtmise algatamist ja esmakordselt avalikustamist ei muutunud Lohusalu luitemetsade kohaliku kaitse alla võtmise põhiseisukohad. Kuna avalikustamise käigus laekus kaitse-eeskirja täiendamiseks arvukalt ettepanekuid, mille alusel täiendati kaitse-eeskirja, korraldas Lääne-Harju Vallavalitsus teistkordse avaliku väljapaneku (07.03.2022-20.03.2022). Tabelis 2 on välja toodud teistkordse avalikustamise käigus laekunud seisukohad ja nendega arvestamine.

Tabel 1. Esmakordse avalikustamise käigus laekunud seisukohad ning nendega arvestamine.

Arvamuse esitaja	Arvamuse kokkuvõte	Menetleja otsus ja selgitus
K. Nõu	Toetab ettepanekut	Teadmiseks võetud
K. Kalbre	Kaitseala välispiirile lisad katastriüksused 29501:001:0509 (Vana-Sadama tee L1) ja 29501:001:0513 (Kiviranna tee). Need on lisas puudu.	Osaliselt arvestatud. Kaitseala koosseisu kirjeldusse on lisatud Vana-Sadama tee L1 (osaliselt), Vana-Sadama tee L2 ja Vainu tee (osaliselt), sest antud alad tagavad kaitseala terviklikkuse. Kaitsealast on välja arvatud Kiviranna tee, kuna ala ei ole oluline kaitseala sidususe tagamisel ehk ei ole oluline kaitseala kaitse-eesmärkide täitmiseks.
	Kaitseala välispiirist välja jätta Lohusalu osalise teemaplaneeringuga kinnitatud Lautrikoha/väikesadama ala ning katastriüksus 29501:001:0508 (Vana-Sadama tee L2)	Osaliselt arvestatud. Kuna lautrikoha piirkonnas asub kõrge esinduslikkusega ehk kvaliteediga ala, siis ei ole lautrikoha kaitsealast välja jätmine põhjendatud. Vastavalt Keskkonnaameti poolt esitatud soovitudele oleme kaitse-eeskirja § 6 lg 1 punkti 6 täpsustanud nii, et kaitsealal on keelatud ehitise, välja arvatud Lohusalu teemaplaneeringuga kavandatud ehitise püstitamine. Kokkuvõtvalt on loodud õiguslik alus lautrikoha rajamiseks kaitsealale, kuna tegevus on oluline ajaloolise kaluriküla identiteedi säilitamiseks ja piirkonna virgestusvõimaluste parandamiseks. Vana-Sadama tee L2 kinnistu kaitsealast välja jätmine killustaks territooriumi (eraldaks Ringmängu kinnistu Laheda kinnistust) ehk ei oleks otstarbekas ning seetõttu ei ole esitatud ettepanekuga arvestatud.
	Kaitseala piiridest välja lõigata riigi maantee 11390 teekaitse vöönd, sama võiks teha ka kohaliku tee Vainu teel, Rannuka teel ja Miku teel	Mittearvestatud. Tee kaitsevööndi (nii riigi kui ka kohaliku omavalitsuse tee) kitsendused ei takista ala kaitse alla võtmist ja kaitse-eesmärkide saavutamist, mistõttu ei ole esitatud ettepanekuga arvestatud. Lohusalu tee 108 (katastritunnus 29501:001:0774) kinnistu osa on kaitseala koosseisust välja jäetud juba kaitse alla võtmise ettepanekus ning see ei ole seotud tee kaitsevööndi olemasoluga.
	Lisada Lohusalu Maastikukaitseala objektide hulka katastrid 29501:001:0668, 29501:001:0652, 29501:001:0653 mis vastavad tegelikult eelnõu seletuskirjas kirjeldatud sündmustele. Vastavad kinnistud kuuluvad vallale ja on üldkasutatavad maad.	Mittearvestatud. Antud ettepanekuga ei ole võimalik arvestada, kuna kohaliku kaitse alla võtmise ettepanek on esitatud ja kaitse alla võtmise otstarbekuse ekspertiis koostatud kindlate maaüksuste kohta. Nendel aladel on kinnitamist leidnud kaitset väärivate ja vajavate objektide olemasolu. Seetõttu ei ole teiste, eemal asuvate, objektide lisamine eesmärgipärane ja põhjendatud. Kaitseala seletuskirjas oleme aga täpsustanud, et ajaloolis-kultuuriliste väärtuste käsitlemisel on vaatluse all kogu poolsaar, mitte ainult Lohusalu küla. Vaatamata eelnevale ei ole kaitseala nime muutmine põhjendatud, kuna kaitseala asub Lohusalu poolsaarel asuva Lohusalu küla territooriumil.

<p>Lohusalu Poolsaare Loodusselts</p>	<p>Lohusalu Poolsaare Loodusselts palub eemaldada Lohusalu maastikukaitsealast lubatud tegevuste hulgast ehitiste püstitamine ning teede ja liinirajatiste rajamine ning teeb ettepaneku see viia keelatud tegevuste alla.</p>	<p>Osaliselt arvestatud. Vastavalt Keskkonnaameti poolt 01.10.2021 kirjaga nr 7-9/21/19734-2 edastatud soovitudele, oleme kaitseala kaitse-eesmärke (§ 1 lg 2) täpsustanud nii, et eraldi on rõhutatud kohaliku kaitse ala peamist eesmärgi – virgestusvõimaluste säilitamist ja parandamist. Virgestusvõimaluste parandamise ühe osana peab käsitlema nii turvalisi liikumisvõimalusi (kergliiklustee rajamist) kui ka mitmekesiseid ajaveetmisvõimalusi (merel käimist). Kuna Lohusalu küla on ajalooliselt olnud rannaja kaluriküla, siis panustab lautrikoha rajamise võimalikkus ka ajaloolis-kultuurilise identiteedi säilimisse. Vähem oluline ei ole ka vajalike ja kvaliteetsete teenuste (näiteks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni) tarbimise võimalikkus. Eelnevast tulenevalt ei ole võimalik arvestada Teie poolt esitatud ettepanekuga täies mahus. Küll aga oleme kaitse-eeskirja täpsustatud nii, et kaitseala valitseja nõusolekut vajab tegevus, mille tulemusena soovitakse püstitada kaitseala tarbeks või virgestusotstarbeks ehitisi, kaasa arvatud ajutisi ehitisi (§ 5 lg 2 p 2). Lisaks võib kaitseala nõusolekul püstitada uusi tehnovõrgurajatisi ja remontida olemasolevaid rajatisi (§ 5 lg 2 p 3), sest ka kinnisel meetodil rajatava süsteemi korral on tegemist ehitamisega. Keelatud tegevusena on sisse viidud muude ehitiste, välja arvatud Lohusalu teemaplaneeringuga kavandatud ehitise püstitamine (§ 6 lg 1 p 6). Sealjuures juhime tähelepanu, et kaitse-eeskirja § 7 lõike 1 kohaselt ei kooskõlasta kaitseala valitseja tegevusi, mis võivad kahjustada kaitse-eesmärkide saavutamist ehk enne iga tegevuse kooskõlastamist on kaitseala valitseja kohustatud veenduma, et kavandatud tegevus ei mõjutaks kaitsealal esinevaid kooslusi. Eelnevat toetab eksperthinnang, kus on eraldi välja toonud, et lautrikohta ja kergliiklusteed on võimalik rajada nii, et need oleksid loodusega kooskõlas ja sobituksid maastikuga ehk ei kahjustaks kaitseala kaitse-eesmärke.</p>
<p>Keskkonnaamet</p>	<p>Kuna tegemist on uue kaitseala moodustamisega, siis tuleb määruse pealkiri ja paragrahvid 1 ja 2 vastavalt sõnastada.</p>	<p>Arvestatud. Antud märkustega on arvestatud ja vastavad parandused kaitse-eeskirja sisse viidud.</p>

	<p>Looduskaitseaduse § 4 lg 7 kohaselt võib kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavaks loodusobjektiks olla maastik, väärtuslik põllumaa, väärtuslik looduskooslus, maastiku üksikelement, park, haljasala või haljastuse üksikelement. Kaitse-eesmärkide loetelu hulgast tuleb eemaldada vääriselupaigad, sest nende eraldi kaitse-eesmärgiks seadmist LKS ei võimalda.</p>	<p>Arvestatud. Märkusega on arvestatud ja kaitse-eeskirja kaitse-eesmärke korrigeeritud.</p>
	<p>Kaitse-eeskirja lisade hulgast eemaldada vääriselupaikade asukoha kaart. Kaitse-eeskirja lisana esitada ainult kaitseala välispiiri ja tsoneeringut kujutav kaart.</p>	<p>Arvestatud. Vääriselupaikade asukoha kaart on eemaldatud ja lisana esitatud kaitseala välispiiri tsoneeringut kujutav kaart (koos legendiga).</p>
	<p>Kaitse-eeskirja tuleb lisada paragrahv, mis käsitleb kaitse alla võtmise ja piirangute põhjendusi.</p>	<p>Arvestatud. Kaitse-eeskirja on kaitse alla võtmise ja piirangute põhjendustega täiendatud.</p>
	<p>Kaitse-eeskirjas lubatud ja keelatud tegevusi käsitlevates paragrahvides palume kasutada LKS §-s 14 ja 31 toodud sõnastust.</p>	<p>Arvestatud. Lubatud ja keelatud tegevusi käsitlevates paragrahvides on kasutatud looduskaitseaduses toodud sõnastust.</p>
	<p>Kaitse-eeskirjas on vajalik korrigeerida raie regulatsiooni, selliselt, et sõnastus ei tekitaks vastuolu metsateatiste menetlemisel ning see vastaks kaitseala kaitse-eesmärkidele.</p>	<p>Arvestatud. Kaitse-eeskirja on keelatud tegevusena sisse viidud kõik uuendusraie liigid, sest see võimaldab metsa majandada püsimetsana.</p>
	<p>Korrigeerida vastavalt soovitatud näidistele kaitse-eeskirja § 6 sõnastust.</p>	<p>Arvestatud. Kaitse-eeskirja § 6 sõnastust on korrigeeritud.</p>
	<p>Kaitse-eeskirja § 7 sõnastada „Määruse jõustumine”.</p>	<p>Arvestatud. Kaitse-eeskirja § 7 on vastavalt sõnastatud.</p>

	Kaitse-eeskirjast puudub paragrahv määruse vaidlustamise võimaluse kohta.	Arvestatud. Kaitse-eeskirja on lisatud paragrahv määruse vaidlustamise võimaluste kohta.
	Kaitse-eeskirja lõppu lisada normitehnilised märkused	Arvestatud. Välja toodud normitehnilised märkused on kaitse-eeskirja lõppu lisatud.
	LKS-e § 11 lg-s 4 on loetletud põhjendused, mis tuleb loodusobjekti kaitse alla võtmise otsuse seletuskirjas esitada. Soovitame seletuskirja sisukamaks muuta, sest hetkel seletuskirjas esitatud põhjendused on üldsõnalised või puuduvad sootuks.	Arvestatud. Oleme vastavalt märkustele kaitse alla võtmise otsuse seletuskirja sisukamaks muutnud.
	Kui kaitse-eeskiri on kinnitatud, siis on vaja kaitseala piirid kanda keskkonnaregistrisse.	Teadmiseks võetud.
MTÜ Kase Käsitöö	Tagada kaluriküla identiteedi säilimine läbi lautrikoha rajamise võimalikkuse	Arvestatud. Kaitse-eeskirja § 6 lg 1 punkti 6 on täpsustanud nii, et kaitsealal on keelatud ehitise, välja arvatud Lohusalu teemaplaneeringuga kavandatud ehitise püstitamine. Seega on loodud õiguslik alus lautrikoha rajamiseks kaitsealale, sest tegevus on oluline ajaloolise ranna- ja kaluriküla identiteedi säilitamiseks ja piirkonna virgestusvõimaluste parandamiseks.
	Tagada kõigi poolsaare elanike huvide esindatus	Arvestatud. Igaühel on õigus esitada loodusobjekti kohaliku kaitse alla võtmise ettepanek (LKS § 8 lg 1). Kaitseala eesmärgiks ei ole takistada piirkonna arengut ja identiteedi säilimist. Kaitse-eeskirja on täpsustatud nii, et kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud püstitada kaitseala tarbeks või virgestusotstarbeks ehitisi (nt kergliiklustee) (§ 5 lg 2 p 2). Lisaks võib kaitseala nõusolekul püstitada uusi tehnovõrgurajatisi ja remontida olemasolevaid rajatisi (§ 5 lg 2 p 3). Kaitse-eeskirja § 6 lg 1 punkti 6 kohaselt on lubatud ka Lohusalu teemaplaneeringuga kavandatud ehitiste, sealhulgas lautrikoha, püstitamine.
	Leevendada kaitsekorda lautrikoha või väikesadama rajamise võimaldamiseks	Arvestatud. Nagu eelnevalt märgitud, siis lautrikoha rajamise võimalikkusega on kaitse-eeskirjas arvestatud.

	<p>Jätta kaitseala loomata</p>	<p>Mittearvestatud. Kuna antud ettepanekus ei ole Te üheselt mõistetavalt välja toonud, mis asjaolud takistavad luitemetsade kohaliku kaitse alla võtmist (looduskaitseaduse § 71), siis selgitan veelkord, et looduskaitseaduse § 4 lg 7 kohaselt võib kaitstavaks loodusobjektiks olla maastik, väärtuslik põllumaa, väärtuslik looduskooslus, maastiku üksikelement, park, haljasala või haljastuse üksikelement, mis ei ole kaitse alla võetud kaitstava looduse üksikobjektina ega paikne kaitsealal. Looduskaitseaduse § 7 lg 1 täpsustab, et loodusobjekti kaitse alla võtmise eelduseks on selle ohustatus, tüüpilisus, ajaloolis-kultuuriline või esteetiline väärtus. Lohusalu luitemetsad on nii ajaloolis-kultuurilise kui ka esteetilise väärtusega. Lisaks esineb alal kaitsealuseid liike (ohustatus). Kokkuvõtvalt ja tuginedes looduskaitseadusele on käsitletavat luitemetsad väärtuslik looduskooslus, mille kaitse alla võtmise menetluse algatamine on põhjendatud.</p>
	<p>Seame kahtluse alla ekspertarvamuste erapooletuse</p>	<p>Mittearvestatud. Lääne-Harju Vallavalitsus on vastavalt looduskaitseaduse § 8 lõikele 3 tellinud kaitse alla võtmise põhjendatuse ja otstarbekuse ekspertiisi OÜ Elusloodus juhatause liikmelt ja zooloog Uudo Timmilt. Hinnangus kinnitab ekspert, et ala saab käsitleda nii loodus- kui kultuuripärandina ning sellest tulenevalt väärib ala säilitamist ja kaitsemeetmete rakendamist.</p>
	<p>Lohusalu maastikukaitseala kaitse-eeskiri § 1 lõige 2 ütleb: „Kaitseala maa-ala kuulub vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele Lohusalu piiranguvööndisse.“</p>	<p>Selgitame, et kaitsealad jagunevad vöönditeks (nt sihtkaitse- ja piiranguvööndiks), kus majandustegevus on lähtuvalt kaitstavate väärtuste säilimise vajadusest piiratud. Kohaliku kaitseala puhul on võimalik rakendada vaid piiranguvööndi kui kõige leebema kaitsekorraga vööndi tingimusi. Piiranguvööndi üldtingimused on sätestatud looduskaitseaduse § 14 lõikes 1 ja § 31 lõikes 1</p>
	<p>Eelnõus on mitmeid vasturääkivusi (nt puhkeotstarveline tegevus) ja kaheldavusi (keelatud tegevuste vajalikkuse osas)</p>	<p>Selgitame, et Lohusalu luitemetsad asuvad küll juriidiliselt Lohusalu külas, kuid metsaga on seotud kaks erineva taustaga piirkonda (rannaküla ja suvituspiirkond). Mõlema piirkonna elanike jaoks on mets koos rannaga oluline puhkeala. Looduslike alade rohkus on samuti tüüpiline kogu Lohusalu poolsaare asustusstruktuurile, kuid vajalik on viimaste suuremate ja terviklike alade kaitse. Vastavalt esitatud ettepanekutele oleme seletuskirjas selgemalt välja toonud, et käsitleme kogu Lohusalu poolsaart, mitte vaid Lohusalu küla.</p>
	<p>Puhkeotstarbeline tegevus lubatud tegevusena</p>	<p>Arvestatud. Oleme kaitse-eeskirjast välja jätnud segadust tekitava punkti ehk kaitse-eeskirj puhkeotstarbelisi tegevusi ei käsitle.</p>

E. Pormeister	<p>§ 1 lõikes 1 on sõnaühend traditsiooniline puhkepiirkond on konfliktis kaitseala moodustamise eesmärgiga ning Lohusalu küla ajaloolise olemusega. Loodav kaitseala asub Lohusalu küla territooriumil, kus elavad põhiliselt põliselanikud ja seda piirkonda oma koduks pidavad uusasukad. Hinnatud on Lohusalu küla kui traditsioonilise kaluriküla pärandi ja traditsioonide hoidmine ja kandmine tulevaste põlvedeni. Puhkepiirkond, suvemajad, muusikud, heliloojad algavad Lohusalu kalurikülalt Laulasmaa poole.</p>	<p>Osaliselt arvestatud. Vastavalt Keskkonnaameti poolt 01.10.2021 kirjaga nr 7-9/21/19734-2 edastatud soovitudele, oleme kaitseala kaitse-eesmäärke (§ 1 lg 2) täpsustanud alljärgnevalt:</p> <p>Kaitseala kaitse-eesmärk on:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tagada väärtuslike maastike kaitse; 2) tagada kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse; 3) tagada virgestusvõimaluste säilitamine ja parandamine. <p>Lohusalu luitemetsad asuvad küll Lohusalu külas, kuid alaga on seotud kaks erineva taustaga piirkonda (rannaküla ja suvituspiirkond). Mõlema piirkonna elanike jaoks on mets koos rannaga oluline puhkeala, mistõttu ei ole põhjendatud vaid keskendumine ühe piirkonna kultuuripärandile. Vastavalt esitatud soovidele oleme seletuskirjas selgemalt välja toonud, et käsitleme kogu Lohusalu poolsaart, mitte vaid Lohusalu küla.</p>
	Palun selgitada piiranguvööndi mõistet	Selgitame, et kaitsealad jagunevad vöönditeks (nt sihtkaitse- ja piiranguvööndiks), kus majandustegevus on lähtuvalt kaitstavate väärtuste säilimise vajadusest piiratud. Kohaliku kaitseala puhul on võimalik rakendada vaid piiranguvööndi kui kõige leebema kaitsekorraga vööndi tingimusi. Piiranguvööndi üldtingimused on sätestatud looduskaitseaduse § 14 lõikes 1 ja § 31 lõikes 1
	<p>§ 4 lõikest 2 eemaldada telkimine, lõkke tegemine ja grillimine selleks ette valmistatud kohas. Selle peab kindlasti lubatud tegevuse alt eemaldama, kuna tegemist on suvekuudel äärmiselt kuiva ja tuleohtliku piirkonnaga ja seal on tule tegemine rangelt keelatud. Samuti on eelnõu seletuskirjas nõustunud eksperdi hinnanguga, et telkimine alal ei ole soovitav, kuna toob endaga kaasa vajaduse täiendavate parkimiskohtade, prügimajanduse korralduse ja välikäimlate paigaldamise järele.</p>	<p>Osaliselt arvestatud. Hetkel puuduvad alal ette valmistatud kohad nii telkimiseks, lõkke tegemiseks kui ka grillimiseks ehk need tegevused on keelatud. Vastavalt ekspertarvamuses (OÜ Elusloodus) toodud soovitudele ei kavanda kaitseala valitseja antud kohtade rajamist alale. Tulevikus, kui peaks tekkima surve antud tegevuste läbiviimiseks, on mõistlik tagada pigem ette valmistatud kohad kui see, et inimesed telgivad, teevad lõket või grillivad selleks ette valmistamata kohas.</p>
	§ 4 lg 5. Lisada lubatud tegevuste hula kalapaatide veeskamine lautikohal ning pilliroo ja adru varumine rannikualalt.	Osaliselt arvestatud. Adru ja pilliroo varumine on lisatud lubatud tegevusena kaitse-eeskirja (§ 5 lg 1 p 2). Kaitse-eeskirja ülesandeks ei ole reguleerida kalapaatide veeskamist lautrikohalt, sest lautrikoha rajamise järgselt on see ehitise sihipärane kasutamine

	Lisada § 4 lõikeks 5 ujuvvahendiga sõitmine ja § 4 lõikeks 6 kalapüük.	Mittearvestatud. Kaitseala ei hõlma endas mere- ega muud veeala, mistõttu ei ole saa kaitse eeskiri reguleerida veesõidukitega sõitmist ja kalapüüki. Seletuskirja on antud informatsiooniga täiendatud.
	Lisada uuendusraie valitseja nõusolekul lubatud tegevuste hulka.	Mittearvestatud. Arvestades, et kaitse-eesmärkide saavutamiseks on vajalik lütemetsi majandada püsimeetsana, ei ole uuendusraie sobilik tegevus. Vastavalt Keskkonnaameti esitatud ettepanekule oleme keelatud tegevusena ette näinud ka turberaiet kui uuendusraie liiki, sest selle teostamise järel tekib samuti lageala ja viimase raiejärgu lõppedes raiutakse kogu vana mets.
	Lisada kaldajoone muutmine lubatud tegevuste alla	Arvestatud. Lohusalu teemaplaneeringuga kavandatud lautrisilla rajamise käigus võib olla vajalik muuta väheses mahus kaldajoont.

Tabel 2. Teistkordse avalikustamise käigus laekunud seisukohad ning nendega arvestamine

Arvamuse esitaja	Arvamuse kokkuvõte	Menetleja otsus
Keskonnaamet	<p>Lohusalu maastikukaitseala kaitse eeskirjas on ehitamist puudutavas regulatsioonis nimetatud tegevusi, mida LKS § 31 ei reguleeri. Juhime tähelepanu, et LKS § 31 kohaselt saab kaitse eeskirjaga reguleerida üksnes ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise, püstitamist mitte remontimist, lammutamist ja ümberehitamist ega uute veekogude rajamist. Lisaks märgime, et kui lubatud tegevuste paragrahvis on ehitustegevust mingil kujul reguleeritud (osaliselt lubatud), siis keelatud tegevuste all keeldu üle ei korrata. Küll aga tuleb seletuskirjas selgelt kirja panna see, millises ulatuses on ehitustegevus alal lubatud ja et kõik muud variandid on keelatud.</p>	<p>Arvestatud. Kõik ehitamisega seotud tegevused on koondatud ühte paragrahvi - kaitseala valitseja nõusolekut nõudvate tegevuste alla (kaitse-eeskirja § 5 lg 3 p 2). Seletuskirjas on tegevused täpsemalt lahti kirjutatud.</p>
	<p>LKS § 31 ei võimalda piiranguvööndis kaitse eeskirjaga reguleerida pilliroo ja adru varumist, vaid roo varumist külmumata pinnasel. Palume kaitse eeskirjas teha vastav parandus.</p>	<p>Arvestatud. Kaitse-eeskirja vastavalt korrigeeritud.</p>
	<p>Seletuskirjas on märgitud, et kaitse eeskirjaga ei reguleerita biotsiidi, taimekai tsevahendi ja väetise kasutamist, sest kaitsealal pole põllumaad, mistõttu pole nimetatud ainete kasutamine aktuaalne. Soovitame biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamise kaitse eeskirjas keelatud tegevuste hulgas kindlasti välja tuua, sest peab olema üheselt arusaadav, et nende ühendite kasutamine on kaitseala looduslikel kooslustel keelatud</p>	<p>Arvestatud. Kaitse-eeskirja vastavalt korrigeeritud.</p>
	<p>Kuna kaitsealal on lubatud valik ja hooldusraied, soovitame vastavalt LKS § 31 lõikele 3 kaitse eeskirja lisada sätte, et keelatud on puidu kokku ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab.</p>	<p>Arvestatud. Kaitse-eeskirja vastavalt korrigeeritud.</p>
	<p>Seletuskirja kaitsekorda käsitlevas osas puuduvad sisulised põhjendused, miks uuendusraie on kaitsealal keelatud.</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja täiendatud.</p>

	Seletuskirja kaitsekorda käsitlevas osas puuduvad sisulised põhjendused, miks veekogude kaldajoone muutmine on valitseja nõusolekul kaitsealal lubatud. Segadust tekitab asjaolu, et seletuskirjas on märgitud, et kaitseala piirides puuduvad veekogud.	Arvestatud. Seletuskirja täiendatud.
K. Kalbre	Kehtiva heakorraeeskirja järgi võib paati veekogusse viia aga maastikukaitsealal ei tohi. Ettepanek lisada lubatud tegevuste hulka ka tegevus - kutselise või harrastuskalapüügi õigusega isikul kalapüügiks vajaliku veesõiduki veekogusse viimiseks	Antud ettepanekuga ei ole arvestatud. Kohaliku kaitse alla võetud maa-alal rakendatakse looduskaitseaduse (LKS) §-s 31 sätestatud (piiranguvööndi) kaitsekorda, mida võib kaitse-eeskirjaga või planeeringuga leevendada. Kuna LKS § 31 ei käsitle veesõiduki veekogusse viimist, siis seda kaitse-eeskirjas ka ei reguleerita. Kutselise või harrastuskalapüügi õigusega isiku võimalust viia kalapüügiks vajalik veesõiduk veekogusse reguleerib looduskaitseaduse § 37 lõike 3 punkt 6, mille kohaselt on keelatud ranna või kalda piiranguvööndis mootorsõidukiga sõitmine väljaspool selleks määratud teid ning maastikusõidukiga sõitmine, välja arvatud riiklikuks seireks, kaitstava loodusobjekti valitsemisega seotud töödeks või tiheasustusalal haljasala hooldustöödeks, kutselise või harrastuskalapüügi õigusega isikul kalapüügiks vajaliku veesõiduki veekogusse viimiseks, pilliroo varumiseks ja adru kogumiseks ning maatulundusmaal metsamajandustöödeks ja põllumajandustöödeks.
MTÜ Kase Käsitöö	Maastikukaitseala loomise eelnõu ja kaitse-eeskiri peavad olema koostatud selliselt, et kalapüügiga tegelemisega võimaldamiseks oleks tagatud Lohusalu teemaplaneeringus fikseeritud ehitiste rajamise võimalikkus. Seetõttu tuleb enne maastikukaitseala loomist Lohusalu teemaplaneeringu kehtestada.	Arvestatud. Ehitamist reguleerinud tingimused on koondatud kaitse-eeskirjas vaid kaitseala valitseja nõusolekul lubatud tegevuste alla (§ 5 lg 3) ja on esitatud LKS § 31 lg 2 p 8 sõnastuses: ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise, püstitamine. Kokkuvõtvalt on ehitamine lubatud vaid kaitseala valitseja nõusolekul ning seletuskirjas on täpsustatud, milliseid ehitisi on lubatud rajada: Ehitustegevus on alal üldjuhul keelatud, kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud püstitada ehitisi kaitseala tarbeks (sealhulgas ajutisi ehitisi) – näiteks tähiseid ja infotahvleid. Lisaks on lubatud virgestusotstarbeliste (näiteks kergliiklustee) ehitiste püstitamine ja Lohusalu teemaplaneeringuga kavandatavate ehitiste (lautrikoht, paadikuur, parkla), püstitamine. Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud püstitada ka uusi tehnoõrgurajatisi ning hooldada ja remontida olemasolevaid rajatisi. Eelnev on vajalik, et tagada elanikele võimalus tegeleda harrastuskalapüügiga ja käia merel ehk hoida piirkonnale iseloomulikke kaluriküla identiteeti. Lisaks tagatakse regulatsiooniga Lohusalu küla elanikele

		võimalus tarbida ja liituda uute vajalike teenustega, näiteks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga. Kuna Lohusalu teemaplaneering on aktiivses menetluses, siis enne kohaliku kaitseala moodustamist on võimalik seletuskirja lisada ka viide kehtestamisotsusele.
	Lugemisselguse huvides teeme ettepaneku tõsta §6 lg1 p6 „Lohusalu teemaplaneeringuga kavandatud ehitiste püstitamine“ keelatud tegevuste alt §5 Lubatud tegevuste alla. Selline täpsustus lisaks selgust kaitse-eeskirja lugemisel ja mõistmisel.	Osaliselt arvestatud. Ehitamisega seotud tegevused on kaitse-eeskirjas tõstetud üldregulatsioonina kaitseala valitseja nõusolekul lubatud tegevuste hulka (§ 5 lg 3). Seletuskirjas on aga täpsemalt välja toodud, milliste ehitiste püstitamine on kaitsealal lubatud.
	Teeme ettepaneku vahetada sõna „püstitamine“ (Lohusalu teemaplaneeringuga kavandatud ehitiste püstitamine) sõna „ehitamine“ vastu. Mõiste „ehitamine“ on määratletud Ehitusseadustikus §4 lg 1 ning on täpsem.	Arvestatud. Kaitse-eeskirja on korrigeeritud.

<p>Lohusalu Poolsaare Loodusselts</p>	<p>Palume kaitse-eeskirjast eemaldada järgnevad lubatud tegevused ning neid tegevusi mitte lubada:</p> <p>a) telkimine, lõkke tegemine ja grillimine selleks ette valmistatud ja tähistatud kohas;</p> <p>b) üle 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja tähistamata kohas;</p> <p>c) püstitada kaitseala tarbeks ja virgestusotstarbeks ehitisi, kaasa arvatud ajutisi ehitisi;</p> <p>d) veekogude kaldajoone muutmine.</p>	<p>Mittearvestatud. Kohaliku kaitse alla võetud maa-alal rakendatakse looduskaitseeaduse (LKS) §-s 14 välja toodud üldisi kitsendusi ja §-s 31 sätestatud (piiranguvööndi) kaitsekorda, mida võib kaitse-eeskirjaga või planeeringuga leevendada. Sealhulgas peavad reguleeritavad tegevused olema esitatud LKS sõnastuses (Keskkonnaameti 01.10.2021 kiri nr 5-1/2374-4 ja 07.03.2022 kiri nr 5-1/629). Lisaks juhime tähelepanu, et kaitse-eeskiri ning seletuskiri on lahutamatud osad, mis tähendab, et kaitse-eeskirjaga reguleeritavaid tegevusi täpsustatakse seletuskirjas.</p> <p>a) Telkimine ja lõkke tegemine ja grillimine selleks ette valmistamata kohas on antud hetkel kaitsealal keelatud, sest puuduvad kaitseala valitseja poolt ette valmistatud kohad. Väljavõtte seletuskirjast: Kaitsealal on telkida, lõket teha ja grillida lubatud vaid kohtades, mis kaitseala valitseja nõusolekul on selleks ette valmistatud või tähistatud. Kontrollimatu lõkke tegemine või grillimine võivad ohustada ala kaitseväärtusi. Eksperti hinnangul ei ole ka telkimine alal soovitatav, kuna toob endaga kaasa vajaduse täiendavate parkimiskohtade, prügimajanduse korralduse ja välikäimlate paigaldamise järele. Telkimisala loomisega on suur tõenäosus, et looduslik maastik saab rikutud ja loodusele tekib liiga suur surve. Ekspert leiab, et telkimisala võiks asuda kaitseala piiridest väljaspool. Selguse huvides oleme lisanud seletuskirja järgneva informatsiooni: Kui tulevikus peaks tekkima surve antud tegevusi kaitsealal läbi viia, siis on kõige ohutum lahendus ettevalmistatud kohad. Mõlemal juhul on eesmärgiks maandada nii tule tegemisega kui ka telkimisega seotud riske kaitsealale.</p> <p>b) Üle 50 osalejaga rahvaürituste lubamise kohta ütleb seletuskiri järgnevat: Piiratud on üle 50 inimesega rahvaürituste korraldamine selleks ette valmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas. Antud piirang on vajalik, et vähendada maastiku kahjustamist ja kaitsta kaitsealuste liikide kasvukohti. Üle 50 osalejaga üritustel on kaitseala valitsejal võimalik seada maastikku või liike säästvaid tingimusi või piiranguid. Eelnev tähendab, et kui soovitakse korraldada üle 50 osalejaga rahvaüritusi, on põhjendatud juhtudel kaitseala valitsejal võimalik loa andmisest keelduda või seada lisatingimusi, eesmärgiga säilitada ala kaitseväärtusi.</p> <p>c) Ehitamise osas on kaitse-eeskirja ja seletuskirja täiendatud Keskkonnaameti poolt saadetud kommentaaride alusel – ehitamist reguleerinud tingimused on</p>
---	--	---

		<p>koondatud kaitse-eeskirjas vaid kaitseala valitseja nõusolekul lubatud tegevuste alla (§ 5 lg 3) ja on esitatud LKS § 31 lg 2 p 8 sõnastuses: ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise, püstitamine. Kokkuvõtvalt on ehitamine lubatud vaid kaitseala valitseja nõusolekul ning seletuskirjas on täpsustatud, milliseid ehitisi on lubatud rajada: Ehitustegevus on alal üldjuhul keelatud, kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud püstitada ehitisi kaitseala tarbeks (sealhulgas ajutisi ehitisi) – näiteks tähiseid ja infotahvleid. Lisaks on lubatud virgestusotstarbeliste (näiteks kergliiklustee) ehitiste püstitamine ja Lohusalu teemaplaneeringuga kavandatavate ehitiste (lautrikoht, paadikuur, parkla), püstitamine. Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud püstitada ka uusi tehnovõrgurajatisi ning hooldada ja remontida olemasolevaid rajatisi. Eelnev on vajalik, et tagada elanikele võimalus tegeleda harrastuskalapüügiga ja käia merel ehk hoida piirkonnale iseloomulikku kaluriküla identiteeti. Lisaks tagatakse regulatsiooniga Lohusalu küla elanikele võimalus tarbida ja liituda uute vajalike teenustega, näiteks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga. Siinkohal juhin tähelepanu ka asjaolule, et looduskaitseaduse § 14 lg 2 ja 3 kohaselt ei kooskõlasta kaitstava loodusobjekti valitseja tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit. Kaitstava loodusobjekti valitseja võib tegevuste, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajavad kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekut, kooskõlastamisel kirjalikult seada tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.</p> <p>d) Veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine on samuti lubatud vaid kaitseala valitseja nõusolekul. Seletuskiri täpsustab järgnevalt, miks antud tegevus vajalik on: Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud ka veetaseme muutmine ja kaldajoone muutmine, sest eelnev võib väikeses mahus olla vajalik Lohusalu teemaplaneeringuga kavandatud lautrikoha rajamiseks.</p>
--	--	--

	<p>Palume täpsustada järgnevaid kaitse-eeskirjas olevaid punkte:</p> <p>a) mootorsõiduki ja maastikusõidukiga sõitmine teedel vastavalt kehtivale liikluskorraldusele. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ning maastikusõidukiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala valitsemisega seotud töödel, liinirajatiste hooldamiseks vajalikel töödel ja maatulundusmaal metsamajandustöödel; sealjuures on kaitsealale lubatud mootorsõiduki ja maastikusõidukiga siseneda vastaval vallaametnikul, pääste- ja operatiivsõidukil ning selleks vastavat luba omaval kohalikul elanikul ja kinnistuomanikul.</p> <p>b) püstitada uusi maa-aluseid tehnovõrgurajatisi, mis rajatakse kinnisel meetodil, ning hooldada ja remontida olemasolevaid rajatisi;</p> <p>c) olemasolevate ehitiste ümberehitamine ja lammutamine, sealjuures teid on lubatud ümber ehitada vaid metsaradadeks;</p> <p>d) ehitise, välja arvatud maa-alused tehnovõrgud ning loodusesse sobiv 2-2,5 m laiune kergliiklustee, püstitamine.</p>	<p>Mittearvestatud. Nii nagu eelnevas vastuses välja tõime, siis kaitse-eeskirjas saab tingimusi seada vaid lähtuvalt LKS §-st 14 ja §-st 31 ning vaid LKS sõnastuses. Täpsemalt: a) Vastavalt kaitse-eeskirjale on kaitsealal lubatud mootorsõiduki ja maastikusõidukiga sõitmine teedel vastavalt kehtivale liikluskorraldusele. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ning maastikusõidukiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala valitsemisega seotud töödel, liinirajatiste hooldamiseks vajalikel töödel ja maatulundusmaal metsamajandustöödel. Olemasolevate teede sulgemine või inimeste ligipääsu piiramine ei ole ala kaitse-eesmärgi (kaitse-eeskirja § 1 lg 2) silmas pidades vajalik ega otstarbekas, kuna see võib tuua kaasa uute radade ja teede tekkimise ning on vastuolus kaitse-eesmärgiga (§ 1 lg 2 p 3), mis tõstab esile vajaduse säilitada ja parandada piirkonna virgestusvõimalusi.</p> <p>b) – d) Nii nagu eelnevalt välja tõime, siis vastavalt Keskkonnaameti kommentaaridele on ehitamist reguleerinud tingimused koondatud kaitse-eeskirjas vaid kaitseala valitseja nõusolekul lubatud tegevuste alla (§ 5 lg 3) ja on esitatud LKS § 31 lg 2 p 8 sõnastuses: ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise, püstitamine. Kokkuvõtvalt on ehitamine lubatud vaid kaitseala valitseja nõusolekul ning seletuskirjas on täpsustatud, milliseid ehitisi on lubatud püstitada. Ehitamine peab toimuma silmas pidades kaitseala kaitse eesmärgi ja -väärtusi.</p>
	<p>Palume lisada kaitsealal keelatud tegevuste hulka:</p> <p>a) keelatud on kaitsealal uute teede rajamine.</p>	<p>Osaliselt arvestatud. Kaitse-eeskirjas on ehitamine, sh uute teede ehitamine, lubatud kaitseala valitseja nõusolekul (§ 5 lg 3). Seletuskirja on aga lisatud täpsustus teede ehitamise ja rekonstrueerimise kohta: Ehitamine peab toimuma silmas pidades kaitseala kaitse eesmärgi ja -väärtusi. Näiteks tuleb vastavalt ekspertarvamusele olemasolevate teede ja parkimisalade parandamisel eelistada looduslikke materjale (kruus, killustik). Ka teiste ehitiste puhul tuleb eelistada võimalikult loodustsäästvaid ehitamise viise. Eelnev loob aluse, et kaitseala ja selle hulka kuuluvad teed säiliks võimalikult looduslähedasena.</p>